

POZIV K PREDLOŽITVI DOKAZOV ZA POBUDO (brez ocene učinka)

NASLOV POBUDE	Poročilo o izvajanju nacionalnih strateških okvirov za Rome ob upoštevanju strateškega okvira EU za enakost, vključevanje in udeležbo Romov za obdobje 2020–2030 ter priporočila Sveta o enakosti, vključevanju in udeležbi Romov iz leta 2021
VODILNI GD – PRISTOJNA ENOTA	Generalni direktorat za pravosodje in potrošnike, direktorat D, enota Nediskriminacija: boj proti rasizmu in usklajevanje romskih vprašanj
VERJETNA VRSTA POBUDE	Sporočilo Komisije
OKVIRNA ČASOVNICA	2. četrletje 2024
DODATNE INFORMACIJE	https://commission.europa.eu/publications/assessment-report-member-states-national-roma-strategic-frameworks-full-package_en

Vsebinska tega dokumenta je zgolj informativna. Ne prejudicira končne odločitve Komisije o tem, ali se bo pobuda izvajala, ali o njeni končni vsebini. Vsi elementi pobude, opisani v tem dokumentu, vključno z njeno časovnico, se lahko spremenijo.

A. Politično ozadje, opredelitev vprašanja in preverjanje subsidiarnosti

Politično ozadje

- Oblikovanje unije enakosti je prednostna naloga Evropske komisije.
- Za uresničitev tega cilja je Komisija pripravila politike, zakonodajo in praktične ukrepe za boj proti strukturnemu rasizmu, diskriminaciji, stereotipom in predsodkom, ki so prisotni v naših družbah, ter okrepila vključevanje enakosti v vse politike EU. Ta prizadevanja prispevajo k ustvarjanju pogojev, v katerih lahko vsakdo živi dostojno, se razvija in uspeva ob enakih možnostih ne glede na raso ali narodnost, pa tudi k reševanju problema diskriminacije v rasno opredeljenih skupinah in skupnostih.
- [Strateški okvir EU za enakost, vključevanje in udeležbo Romov za obdobje 2020–2030](#) je prvi prispevek k izvajanju akcijskega načrta EU za boj proti rasizmu za obdobje 2020–2025. Njegov namen je dati vsem Romom enake možnosti za uresničitev njihovega potenciala. V ta namen okvir določa pristop treh stebrov: enakost z vsemi drugimi člani družbe, socialna in gospodarska vključenost ter udeležba v političnem, družbenem, gospodarskem in kulturnem življenju. Določa tudi minimalne glavne ciljne vrednosti EU, ki jih je treba doseči do leta 2030.
- Poročanje in spremljanje potekata na ravni EU in na nacionalni ravni.
- Države članice so bile pozvane, naj od leta 2023 vsaki dve leti poročajo o izvajanju nacionalnih strateških okvirov za Rome. V priporočilu Sveta o enakosti, vključevanju in udeležbi Romov, ki je bilo soglasno sprejeto marca 2021, je določeno tudi, da bi morale države članice do junija 2023 Komisijo obvestiti o ukrepih, sprejetih v skladu z navedenim priporočilom, nato pa bi morale Komisiji poročati vsaki dve leti.
- Poročila držav članic bodo skupaj s prispevkom civilne družbe in podatki Agencije Evropske unije za temeljne pravice (FRA) služila kot podlaga za redna poročila Komisije Evropskemu parlamentu in Svetu o spremljanju izvajanja strateškega okvira EU za Rome, ki bodo objavljena vsaki dve leti. Komisija bo izvedla tudi vmesno in naknadno oceno strateškega okvira EU za Rome.
- Komisija je januarja 2023 objavila pregled nacionalnih strateških okvirov za Rome, ocenila zaveze držav članic ter zagotovila smernice za morebitne potrebne izboljšave (COM(2023) 7 final). Komisija je pozvala države članice, naj čim bolj izkoristijo njeno oceno ter do junija 2023 poročajo o svojem napredku v skladu s Priporočilom Sveta. Napovedala je, da bo v naslednjem sporočilu ocenila napredek, dosežen pri izvajanju nacionalnih strateških okvirov za Rome in doseganju ciljev na ravni EU, določenih v okviru EU za Rome.

Vprašanje, ki naj bi ga pobuda obravnavala

<p>Diskriminacija na podlagi rase ali narodnosti je v EU prepovedana, vendar je v naši družbi še vedno prisotna. To zlasti velja za Rome, ki pogosto ostajajo marginalizirani. Številni od okoli 10 do 12 milijonov Romov v Evropi se v vsakdanjem življenju še naprej soočajo z diskriminacijo, anticiganizmom in socialno-ekonomsko izključenostjo. Podatki iz raziskave Agencije EU za temeljne pravice o Romih iz leta 2021¹ kažejo, da je 25 % Romov izkusilo diskriminacijo in da 80 % Romov živi na pragu revščine, pri čemer med letoma 2016 in 2021 ni bilo doseženega očitnega napredka. Skoraj polovica romskega prebivalstva (48 %) se je soočala z resno materialno prikrajšanostjo, pri čemer je bil delež mladih in starejših večji. Udeležba romskih otrok v otroškem varstvu je bila leta 2021 približno polovica povprečja EU (42–44 %) za vse otroke. 71 % mladih Romov (starih od 18 do 24 let) je opustilo izobraževanje, preden je zaključilo višje sekundarno izobraževanje. To vpliva na njihovo človekovo dostojanstvo, življenjske priložnosti in blaginjo.</p>
<p>Podlaga za ukrepanje EU (pravna podlaga in preverjanje subsidiarnosti)</p>
<p>Pravna podlaga</p>
<p>Ukrepi za boj proti diskriminaciji in rasizmu na evropski ravni slonijo na uveljavljenem pravnem okviru EU. Temeljijo na številnih določbah Pogodb EU (na členih 2 in 10 Pogodbe o Evropski uniji in členu 19 Pogodbe o delovanju Evropske unije) ter na splošnih načelih nediskriminacije in enakosti, potrjenih v Listini EU o temeljnih pravicah (zlasti v členih 20 in 21).</p>
<p>Praktična potreba po ukrepanju EU</p>
<p>Čeprav imajo države članice glavno odgovornost za razvoj in izvajanje politik na področju enakosti in socialne kohezije, ima Evropska komisija pomembno vlogo pri ocenjevanju napredka pri doseganju ciljev in ciljnih vrednosti na ravni EU za leto 2030, zadanih v strateškem okviru EU za Rome za obdobje 2020–2030, kot je priznано tudi v priporočilu Sveta iz leta 2021. Komisija poleg zagotavljanja smernic in poročanja o napredku, tudi v okviru evropskega semestra, podpira države članice prek političnih, finančnih in pravnih instrumentov, kot so direktiva o rasni enakosti (2000/43/ES), skladi kohezijske politike in instrument NextGenerationEU, ter s spodbujanjem dobrih praks.</p>
<p>B. Kaj naj bi pobuda dosegla in kako</p>
<p>Načrtovano sporočilo temelji na sporočilu o oceni nacionalnih strateških okvirov držav članic za Rome (COM(2023) 7 final), ki je bilo sprejeto januarja 2023. V njem se bo poročalo o ukrepih, ki so jih države članice sprejele za zagotovitev ustreznega izvajanja nacionalnih strateških okvirov za Rome v podporo doseganju glavnih ciljnih vrednosti na ravni EU. V sporočilu se bo poročalo zlasti o tem, kako so države članice obravnavale ali nameravajo obravnavati področja, na katerih so potrebne izboljšave, ki jih je Komisija opredelila v svoji oceni nacionalnih strateških okvirov, s posebnim poudarkom, med drugim, na uporabi sredstev. Prispevalo bo k doseganju ciljev okvira EU za Rome, ki namerava zagotoviti, da imajo Romi in romske skupnosti v vsej svoji raznolikosti enake možnosti na vseh področjih življenja, uživajo prednosti socialno-ekonomske vključenosti in v družbi enakopravno sodelujejo.</p>
<p>Verjetni učinki</p>
<p>To sporočilo bo podprlo nadaljnje učinkovito oblikovanje politik na ravni EU in nacionalni ravni na tem področju ter državam članicam zagotovilo povratne informacije in smernice za skupno doseganje minimalnih glavnih ciljnih vrednosti na ravni EU, določenih v strateškem okviru EU za Rome. Učinkovite strategije EU in nacionalne strategije naj bi pozitivno vplivale na enakost, vključevanje in udeležbo Romov. Napredek pri socialno-ekonomskem vključevanju, enakosti in udeležbi Romov povečuje socialno pravičnost in kohezijo ter lahko prispeva k odpravljanju pomanjkanja delovne sile ter spretnosti, zlasti v okviru demografskih sprememb, da se zmanjšajo socialni izdatki in da se koristi gospodarstvu.</p>
<p>Prihodnje spremljanje</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Poročanje držav članic Evropski komisiji vsaki dve leti. • Poročanje Evropske komisije Evropskemu parlamentu in Svetu vsaki dve leti, ki ga dopolnjujejo namenske povratne informacije deležnikov o izvajanju. • Prihodnje raziskave Agencije EU za temeljne pravice o Romih bodo priložnost za nadaljnje spremljanje napredka, doseženega pri izvajanju nacionalnih strateških okvirov za Rome.
<p>C. Boljše pravno urejanje</p>
<p>Ocena učinka</p>

¹ Vir: FRA, http://fra.europa.eu/sites/default/files/fra_uploads/fra-2022-roma-survey-2021-main-results2_en.pdf.

V zvezi s pobudo ni predvidena ocena učinka, saj gre za poročilo o napredku pri izvajanju nacionalnih strateških okvirov za Rome.

Strategija posvetovanja

- Prispevki, prejeti na podlagi tega poziva k predložitvi dokazov, bodo vključeni v poročilo. Povratne informacije v zvezi s tem pozivom k predložitvi dokazov se zbirajo štiri tedne. Prispevki se lahko predložijo v 24 uradnih jezikih EU na portalu Povejte svoje mnenje.
- Na 16. evropski platformi za vključevanje Romov, ki je potekala 30. novembra v Madridu, so se zbrale nacionalne vlade, EU, mednarodne organizacije in romska civilna družba. Zagotovila je forum za razpravo o napredku na tem področju, s posebnim poudarkom na odpravi segregacije na področju stanovanj in optimalni uporabi sredstev. Opravljena so bila posvetovanja z organizacijami civilne družbe, ki so bile vključene v pripravo vsebine ter so bile udeležene na platformi.
- Predstavniki organizacij civilne družbe v okviru srečanja posvetovalne skupine civilne družbe s Komisijo 12. decembra 2023 svetujejo glede izvajanja nacionalnih strateških okvirov za Rome in nadaljnjega ukrepanja na podlagi sporočila iz januarja 2023 o oceni nacionalnih strateških okvirov za Rome (COM(2023) 7 final).

Namen posvetovanja

To posvetovanje Komisiji omogoča, da zbere mnenja širokega kroga deležnikov ter tako na pregleden in participativen način zagotovi, da so pri njenem delu upoštevana stališča vseh deležnikov.

Ciljna skupina

K sodelovanju v posvetovanju so vabljeni najrazličnejši deležniki, med drugim:

- nacionalni organi, pristojni za izvajanje nacionalnih strateških okvirov za Rome;
- Evropska mreža organov za enakost (Equinet);
- organizacije civilne družbe;
- Agencija Evropske unije za temeljne pravice (FRA);
- univerze in raziskovalni inštituti.